

KOMMISJONEN FOR
GJENOPPTAKELSE AV STRAFFESAKER

Årsrapport 2012

A large, stylized, light-colored graphic element resembling a ribbon or a stylized letter 'S' that curves upwards and then downwards, positioned on the left side of the page.

Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker er et uavhengig organ som skal ta stilling til om en domfelt skal få ny behandling av sin sak ved en annen domstol

KOMMISJONEN FOR
GJENOPTAKELSE AV STRAFFESAKER

Innholdsfortegnelse

Årsrapport	2
Gjenopptakelseskommisjonens sammensetning	2
Gjenopptakelseskommisjonens sekretariat	2
Beredskap.....	3
IKT-prosjekter	3
Inkluderende arbeidsliv	3
Likestilling mellom kjønnene i virksomheten	3
Planlagte og gjennomførte tiltak som fremmer likestilling på grunnlag av kjønn, etnisitet og nedsatt funksjonsevne	3
Gjenopptakelseskommisjonens økonomiske ressurser.....	4
Generelt om Gjenopptakelseskommisjonen	4
Sakene og saksbehandlingen	5
Oppnevning av forsvarer	8
Oppnevning av bistandsadvokat – fornærmedes og etterlattes rettigheter	8
Oppnevning av sakkyndige	8
Etterkontroll av kommisjonen	8
Rekkevidden av domstolenes kompetanse ved prøving av kommisjonens avgjørelser	9
Kommisjonens virksomhet for øvrig m.v.....	10
Søksmål mot kommisjonen.....	11
Aktuelle avgjørelser	12

Årsrapport 2012 fra Gjenopptakelseskommisjonen

Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker (Gjenopptakelseskommisjonen) er et uavhengig organ som skal ta stilling til om en domfelt skal få ny behandling av sin sak ved en annen domstol. Kommisjonens virksomhet er regulert i straffeprosessloven kapittel 27.

Gjenopptakelseskommisjonens sammensetning

Kommisjonen består av fem faste medlemmer og tre varamedlemmer. Lederen, nestlederen, ett annet medlem og to av varamedlemmene skal ha juridisk embetseksamen. Lederen utnevnes av Kongen i statsråd for en periode på sju år, og medlemmene oppnevnes av Kongen i statsråd for en periode på tre år. Kommisjonens medlemmer kan gjenoppnevnes én gang for nye tre år.

Kommisjonens sammensetning pr. 31. desember 2012 var slik:

Leder:	Helen Sæter
Nestleder:	Gunnar K. Hagen, advokat, Lillehammer
Medlemmer:	Birger Arthur Stedal, lagdommer i Gulating lagmannsrett Ingrid Bergslid Salvesen, seniorrådgiver Universitetet i Tromsø Bjørn Rishovd Rund, professor Universitetet i Oslo og forskningsdirektør Vestre Viken HF
Varamedlemmer:	Benedict de Vibe, advokat, Oslo Trine Løland Gundersen, advokat hos Kommuneadvokaten i Kristiansand Ambreen Pervez, prosjektkoordinator, Oslo Universitetssykehus

Gjenopptakelseskommisjonens sekretariat

Gjenopptakelseskommisjonens leder er ansatt på heltid som leder for sekretariatet. Sekretariatet hadde ellers ved årsskiftet ti tilsatte, hvorav seks juridiske og to politifaglige utredere, samt en kontorsjef og en sekretær.

Utredene har erfaring fra blant annet advokatvirksomhet, domstolene, Justisdepartementet, Sivilombudsmannen, politiet, Rettsmedisinsk institutt og skatteetaten.

Gjenopptakelseskommisjonens sekretariat flyttet i mars 2012 til nye lokaler i Tordenskioldsgate 6 (T6).

Beredskap

Gjenopptakelseskommisjonens sekretariat var tidligere samlokalisert med Statens Sivilrettsforvaltning, Sekretariatet for konfliktrådene og Konfliktrådet Oslo – Akershus i Teatergata 5 (T5). Virksomhetene hadde en beredskapsplan for T5. Etter flyttingen ble det utarbeidet nytt planverk, nå for T6. Følgelig ble det i mai 2012 utarbeidet ny beredskapsplan, sikkerhetsinstruks ved trusler, voldsfare m.v. og varslingsliste. Planverket ble på ny gjennomgått i sekretariatet i november 2012.

Virksomheten har også utarbeidet sikkerhetsregler for bruk av IKT-tjenester, plan for pårørende svartelefon, relevante HMS-retningslinjer og plan for brannvernberedskap. Det har vært avholdt regelmessige brannøvelser.

Det er utarbeidet risiko- og sårbarhetsanalyse.

Planene følges opp i henhold til kommisjonens virksomhetsplan.

IKT-prosjekter

Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker hadde i 2012 ingen større IKT-prosjekter.

Inkluderende arbeidsliv

Gjenopptakelseskommisjonen er en IA-bedrift.

Likestilling mellom kjønnene i virksomheten

Gjenopptakelseskommisjonen ledes av en kvinne, og sekretariatet for øvrig bestod ved årsskiftet av åtte kvinner og to menn. Dette innebærer at kvinnene utgjorde 80 % av kommisjonens stab pr. 31. desember 2012.

Sekretariatets administrative nestleder og kontorsjef er kvinner. Dette betyr at samtlige lederstillinger i organisasjonen er besatt av kvinner. Statens målsetting om å oppnå en kvinneandel i lederstillinger på 40 % er dermed overoppfyllt for sekretariatets del.

Planlagte og gjennomførte tiltak som fremmer likestilling på grunnlag av kjønn, etnisitet og nedsatt funksjonsevne

Det har vært utlyst ledige stillinger i sekretariatet i 2012. Ved utlysning av ledige stillinger blir det tatt inn en mangfoldserklæring i utlysningsteksten.

Tiltak mot diskriminering, mobbing og trakassering er nedfelt i kommisjonens HMS-plan.

Gjenopptakelseskommisjonens økonomiske ressurser

I Prop. 1 S (2011–2012) for budsjettåret 2012 ble det fremmet et budsjettforslag på kroner 14 427 000.

Kommisjonen har fått tildelt midler i samsvar med budsjettforslaget.

Generelt om Gjenopptakelseskommisjonen

Kommisjonen er et uavhengig organ som skal sikre at rettssikkerheten ivaretas ved behandling av begjæring om gjenåpning av straffesaker. Dersom kommisjonen beslutter en dom eller kjennelse gjenåpnet, skal saken henvises til ny behandling ved en annen domstol enn den som avsa den opprinnelige avgjørelsen.

Gjenopptakelseskommisjonen bestemmer selv sin arbeidsmåte og kan ikke instrueres om utøvelsen av den myndighet den er gitt. Medlemmene skal ikke delta i behandlingen av en sak dersom de er inhabile etter reglene i domstoloven. Når en dom i en straffesak er begjært gjenåpnet, skal kommisjonen foreta en objektiv vurdering av om vilkårene for gjenåpning er oppfylt.

Domfelte kan kreve gjenåpning av en rettskraftig dom i en straffesak hvis:

- Det er nye bevis eller nye omstendigheter som synes egnet til å føre til frifinnelse, anvendelse av en mildere strafferegel eller vesentlig mildere straff.
- En internasjonal domstol eller FNs menneskerettskomité i sak mot Norge har kommet til at avgjørelsen eller saksbehandlingen er i strid med folkeretten, slik at det er grunn til å regne med at en ny behandling av straffesaken vil føre til et annet resultat.
- Noen som har hatt sentral befattning med saken (for eksempel dommer, aktor, forsvarer, sakkyndig eller rettstolk), har gjort seg skyldig i en straffbar handling som kan ha hatt innvirkning på dommen til skade for domfelte.
- En dommer eller et lagrettemedlem som behandlet saken var inhabil, og det er grunn til å anta at det kan ha hatt betydning for avgjørelsen.
- Høyesterett har fraveket en lovtolking som den tidligere har lagt til grunn, og som dommen bygger på.
- Det foreligger særlige forhold som gjør det tvilsomt om dommen er riktig, og tungtveiende hensyn tilsier at spørsmålet om siktedes skyld blir prøvd på ny.

Reglene om gjenåpning av dommer får også anvendelse for kjennelser som avviser en sak, eller som avviser en anke over dom. Det samme gjelder for beslutninger som nekter en anke over dom fremmet.

Kommisjonen har plikt til å veilede den som ber om å få sin sak behandlet på nytt. Gjenopptakelseskommisjonen sørger for at den nødvendige utredning av sakens faktiske og rettslige sider blir foretatt, og kan innhente opplysninger på den måten den anser hensiktsmessig. Det vil i de fleste sakene bli opprettet direkte kontakt og dialog med den domfelte. Når særlige grunner foreligger, kan den som begjærer gjenåpning få oppnevnt forsvarer på det offentliges bekostning.

Dersom begjæringen ikke forkastes, men utredes videre, skal påtalemyndigheten gjøres kjent med begjæringen og gis anledning til å komme med eventuelle merknader. Eventuelle fornærmede (eller etterlatte) skal underrettes om begjæringen. Fornærmede og etterlatte har rett til dokumentinnsyn og til å uttale seg skriftlig om begjæringen, og de kan be om å få avgi forklaring til kommisjonen. Fornærmede og etterlatte skal underrettes om utfallet av saken når kommisjonen har truffet sin avgjørelse. Kommisjonen kan oppnevne bistandsadvokat for fornærmede etter straffeprosesslovens alminnelige regler så langt de passer.

Begjæringene avgjøres av kommisjonen. Kommisjonens leder/nestleder kan forkaste begjæringer som etter sin art ikke kan føre til gjenåpning, som ikke inneholder noen gjenåpningsgrunn etter loven eller som åpenbart ikke kan føre frem.

Dersom kommisjonen beslutter at en avgjørelse skal gjenåpnes, skal saken henvises til ny behandling ved en domstol som er sideordnet den domstol som traff avgjørelsen. Er avgjørelsen truffet av Høyesterett, behandles saken på nytt av Høyesterett.

Sakene og saksbehandlingen

Kommisjonen har i løpet av året avholdt ti heldagsmøter over 25 møtedager.

Kommisjonen har mottatt 163 begjæringer om gjenåpning i 2012 mot 176 i 2011.

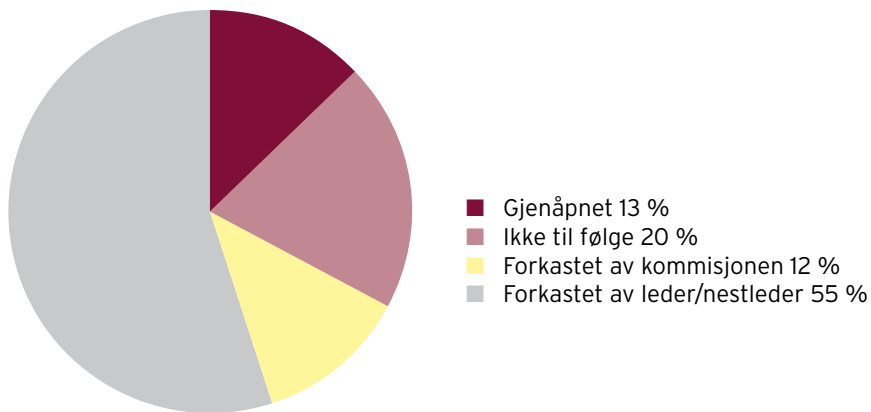
Av de 163 domfelte som begjærte gjenåpning i 2012 er det ni kvinner og 154 menn.

Det er i 2012 avsluttet til sammen 164 saker, hvorav 142 er realitetsbehandlet. Av disse 142 realitetsbehandlede begjæringene er 19 saker gjenåpnet, mens 28 begjæringer ikke er tatt til følge. De resterende 95 begjæringene er forkastet av kommisjonen eller leder/nestleder fordi de åpenbart ikke kunne føre frem. Det var dissens i sju av de 19 gjenåpnede sakene. Avgjørelsene om å forkaste begjæringene har vært enstemmige.

De øvrige 22 sakene som er avsluttet, er ikke realitetsvurdert fordi de ikke ligger innenfor kommisjonens mandat. Dette gjelder for eksempel begjæringer om gjenåpning av vedtatte forelegg, henlagte saker eller utenlandske dommer. I tillegg er det enkelte begjæringer som blir fremsatt av personer som ikke etter loven er gitt adgang til å fremme slike begjæringer (for eksempel fornærmede eller etterlatte) eller begjæringer som av ulike årsaker blir trukket. Fullstendig oversikt over antall innkomne begjæringer og avsluttede saker i 2012 fremkommer av tabellen nedenfor:

Arkiv nr		Mottatt	Avsluttet	Gjenåpnet	Ikke til følge	Forkastet av kommisjonen	Forkastet av leder/nestleder	Avvist div. / anmodning om info
310	Generelt	8	4					4
311	Seksualforbrytelser	32	30	4	8	4	13	1
312	Vold, trusler	46	56	2	11	4	33	6
313	Narkotika	21	18	5	2		9	2
314	Vinning	31	37	5	5	9	14	4
316	Diverse forbrytelser	13	8	1	1		4	2
317	Diverse forseelser	12	11	2	1		5	3
32	Henlagte saker							
331	Midlertidig avgj.							
34	Inndragning eller mortifikasjon							
36	Henvendelser							
37	Forelegg							
38	Sivile saker							
39	Annet om fagsaker							
	Totalt	163	164	19	28	17	78	22

Figuren nedenfor viser utfallet av de realitetsbehandlede sakene i 2012:

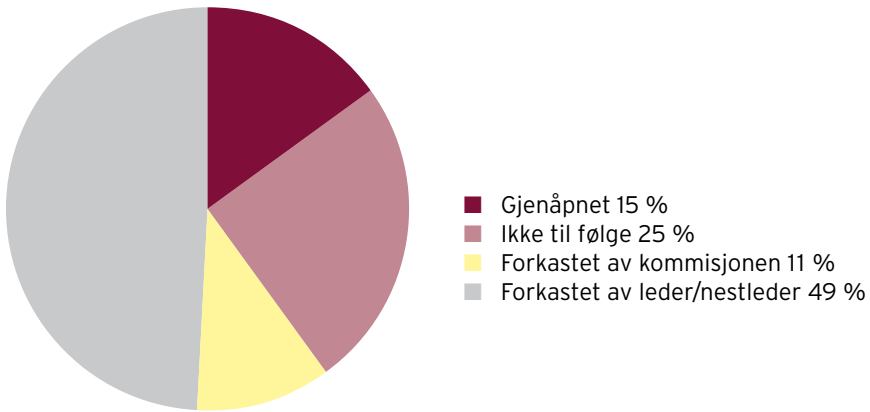

Siden oppstart av virksomheten 1. januar 2004 har kommisjonen til sammen mottatt 1523 begjæringer og 1399 av sakene er avsluttet. Til sammen 182 er gjenåpnet og 293 er ikke tatt til følge. 704 av sakene er forkastet av kommisjonen eller leder/nestleder fordi de åpenbart ikke kunne føre frem, mens resten, 220 saker, er avsluttet uten realitetsvurdering.

Tabell over de totale tall for kommisjonens ni første virkeår fremgår da som følger:

Arkiv nr		Mottatt	Avsluttet	Gjenåpnet	Ikke til følge	Forkastet av kommisjonen	Forkastet av leder/nestleder	Avvist div. / anmodning om info
30	Generelt	5	5					5
310	Generelt	29	25	1			5	19
311	Seksualforbrytelser	263	241	23	60	27	114	17
312	Vold, trusler	429	392	42	96	37	186	31
313	Narkotika	172	157	27	37	14	70	9
314	Vinning	297	272	61	62	31	88	30
316	Diverse forbrytelser	90	80	12	19	9	29	11
317	Diverse forseelser	151	140	16	19	11	79	15
32	Henlagte saker	13	13					13
331	Midlertidige avgj.	1	1					1
34	Inndragning eller mortifikasjon	1	1				1	
36	Henvendelser	31	31			1		30
37	Forelegg	6	6				1	5
38	Sivile saker	31	31				1	30
39	Annet om fagsaker	4	4					4
	Totalt	1523	1399	182	293	130	574	220

Figuren nedenfor viser utfallet av de realitetsbehandlede sakene i perioden 2004–2012:

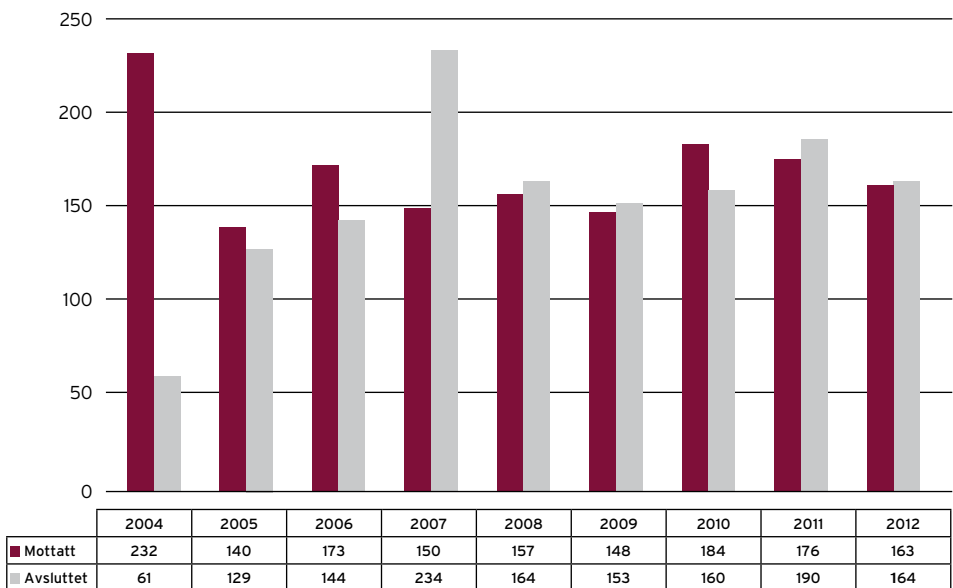

Som nevnt over, kan kommisjonen forkaste begjæringer som åpenbart ikke kan føre frem. Avgjørelsen kan også treffes av kommisjonens leder eller nestleder. For å kunne bruke kommisjonens samlede ressurser på en best mulig måte på behandling av saker som krever nærmere utredning, er det nødvendig at leder og nestleder bruker denne adgangen til å forkaste begjæringer.

Sakstilfanget har de ni første årene vært større enn forventet ved opprettelsen av kommisjonen. Antall innkomne begjæringer om gjenåpning ligger fremdeles høyere enn det lovgiver la til grunn, men kan synes å ha stabilisert seg.

Kommisjonen har en selvstendig utredningsplikt, noe som kan medføre et omfattende arbeid i saker av større omfang. Dette arbeidet er ressurskrevende, samtidig som det var en sentral begrunnelse for opprettelse av kommisjonen. Det er således en viktig oppgave. Flere saker som kommisjonen har hatt til behandling siden oppstarten i 2004 har krevd utredning av større omfang.

Innkommne begjæringer og avsluttede saker 2004–2012:

Oppnevning av forsvarer

Loven gir kommisjonen adgang til å oppnevne forsvarer for domfelte når særlige grunner foreligger. Det foretas en konkret vurdering i hver enkelt sak om forsvarer skal oppnevnes. Kommisjonen oppnevner alltid forsvarer når det er grunn til å anta at domfelte kan være strafferettslig utilregnelig, jf. straffeprosessloven § 397 andre ledd jf. § 96 siste ledd. For øvrig kan forsvarer bli oppnevnt i særlig omfattende eller kompliserte saker, eller hvis det vil være særlig ressurskrevende for sekretariatet å gi veiledning til domfelte. Oppnevningen blir i de fleste tilfeller begrenset til et bestemt antall timer, for eksempel for å gi en nærmere begrunnelse for begjæringens rettslige og faktiske grunnlag. I 2012 oppnevnte kommisjonen forsvarer i 30 saker, mens det i 2011 ble oppnevnt forsvarer i 33 saker, i 2010 i 28 saker, i 2009 i 38 saker og i 2008 i 26 saker.

Oppnevning av bistandsadvokat - fornærmedes og etterlattes rettigheter

Kommisjonen har f.o.m. 1. juli 2006 hatt hjemmel til å oppnevne bistandsadvokat etter reglene i straffeprosessloven §§ 107a flg. Dette har særlig vært aktuelt i forbindelse med avhør av fornærmede i saker om seksuelle overgrep.

I 2008 ble det foretatt endringer i straffeprosessloven for å styrke fornærmedes og etterlattes stilling i straffesaker. Endringene innebærer blant annet at fornærmede og etterlatte får bedre mulighet til å bli hørt, får mer informasjon og får rett til bistandsadvokat i større grad enn tidligere. Kommisjonen oppnevnte i 2012 elleve bistandsadvokater i ti saker. Til sammenlikning oppnevnte kommisjonen i 2011 elleve bistandsadvokater i ni saker, bistandsadvokat ble oppnevnt i tre saker i 2010, i fire saker i 2009, og i 2008 ble det oppnevnt bistandsadvokat i åtte saker.

Oppnevning av sakkyndige

Kommisjonen har hjemmel i straffeprosessloven § 398b andre ledd til å oppnevne sakkyndige etter reglene i kapittel 11. Kommisjonen har i løpet av sin virketid oppnevnt sakkyndige innen rettsmedisin, rettspsykiatri, rettstoksikologi, foto- og filmteknikk, økonomi, brannteknikk, bilsakkyndighet, historie og tradisjonell kriminalteknikk m.m. I 2012 har kommisjonen oppnevnt 15 sakkyndige i seks saker. De sakkyndige representerte feltene rettspsykiatri og rettstoksikologi.

Etterkontroll av kommisjonen

Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker ble opprettet ved en revisjon av straffeprosessloven kapittel 27, jf. lov 15. juni 2001 nr. 63. Ved opprettelsen av kommisjonen ble det forutsatt at det etter noen år skulle foretas en større etterkontroll av de lovendringene som var gjort, for å vurdere om disse virket etter sin hensikt, se Ot. prp. nr. 70 (2000–2001) side 50. Hovedspørsmålet var om ordningen var egnet til å vekke tillit til behandlingen av gjenåpningsbegjæringer, og om kommisjonens arbeid hadde bidratt til å avdekke forhold som kunne tale for gjenåpning. Etterkontrollen skulle også ta sikte på å avdekke om det var behov for å endre regelverket for behandling av begjæringer om gjenåpning av straffesaker, og om beregningene av ressursbehov og kostnader hadde slått til eller om det var behov for justeringer.

Justisdepartementet oppnevnte 7. desember 2010 en arbeidsgruppe til å foreta denne etterkontrollen. Arbeidsgruppen ble ledet av professor dr. juris Ulf Stridbeck ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Oslo. Frist for innlevering av rapport ble satt til 31. desember 2011. Mandatet ble senere utvidet og fristen forlenget. Arbeidsgruppen avga sin rapport til Justis- og beredskapsministeren den 29. juni 2012.

Etter å ha intervjuet ulike aktører og innhentet og undersøkt diverse empirisk materiale, trakk arbeidsgruppen følgende konklusjon:

Arbeidsgruppens konklusjon er at reformen i hovedsak synes å være egnet til å styrke tiliten til behandlingen av gjenåpningsspørsmålet. Kommissjonsordningen har særlig styrket forutsetningene for bedre avgjørelser gjennom sin utredningsfunksjon.

Arbeidsgruppens rapport munnet ut i flere forslag til endringer i straffeprosessloven kapittel 27. I tillegg ga arbeidsgruppen fem konkrete råd eller anbefalinger til Justisdepartementet, og 18 råd eller anbefalinger til Gjenopptakelseskommissjonen.

Justis- og beredskapsdepartementet har sendt rapporten på høring med frist 1. februar 2013.

Rekkevidden av domstolenes kompetanse ved prøving av kommisjonens avgjørelser

Spørsmålet om rekkevidden av domstolenes kompetanse ved prøving av Gjenopptakelseskommissjonens avgjørelse om ikke å gjenåpne en straffesak var tema for Høyesterett etter at en domfelt som ikke hadde fått medhold i sine begjæringer om gjenåpning (Baneheiasaken) hadde gått til søksmål mot kommisjonen med påstand om at kommisjonens avgjørelser var ugyldige. Etter at kommisjonen ble frifunnet i tingretten, søkte domfelte om å få bringe anken direkte inn for Høyesterett. Slik tillatelse ble gitt for så vidt gjaldt anførselen om at domstolene har full kompetanse til å prøve kommisjonens vedtak.

Ved dom 29. mars 2012 (Rt. 2012 side 519) kom Høyesterett i storkammer til at lovforarbeidene ikke ga presise anvisninger på hvilke sider av kommisjonens avgjørelser som kunne prøves ved et søksmål, men at utgangspunktet for reformen særlig var behovet for distanse mellom domstolene og den instans som skulle avgjøre gjenåpningsbegjæringer. Lovgiver var derfor avvisende til at kommisjonens avgjørelser skulle kunne prøves fullt ut ved straffeprosessuelt kjæremål. Denne holdningen ble av Høyesterett ansett for å ha gjennomslagskraft også i forhold til det sivilprosessuelle sporet.

Høyesterett fant det klart at domstolene kunne prøve kommisjonens generelle tolking av strpl. § 391 nr. 3 og § 392 annet ledd, som var de bestemmelsene som var påberopt i saken. Dersom domstolene først skulle kunne foreta en overprøving av kommisjonens avgjørelser, måtte den generelle lovtolkningen være i kjernen av denne prøvingen.

Domstolene måtte også kunne prøve om grunnleggende saksbehandlingsregler var fulgt, for eksempel at kravene til habilitet og kontradiksjon er oppfylt. Andre sider av kommisjonens saksbehandling ville imidlertid falle utenfor prøvingsadgangen, med mindre det var tale om grove og åpenbare feil. Høyesterett fant særlig grunn til å nevne kommisjonens utredningsplikt som et eksempel på en side av saksbehandlingen som ville falle utenfor prøvingsadgangen, idet domstolene vanskelig ville kunne prøve om kommisjonen hadde oppfylt sin utredningsplikt uten å måtte bevege seg inn på bevisbedømmelsen.

Kommisjonens bevisbedømmelse og konkrete rettsanvendelse kunne domstolene etter Høyesteretts syn ikke prøve. Høyesterett fant at en annen løsning ville ha åpnet for omkamp om bevisbedømmelsen, noe som ville ha vært i strid med tanken bak etableringen av kommisjonen.

Disse grensene for prøvingsadgangen ble verken ansett å være i strid med Grunnloven § 88, når beskjæringen var saklig begrunnet og på et avgrenset område, eller med andre forfatningsrettslige regler eller prinsipper. De innebar heller ikke et brudd på EMK artikkel 6 nr. 1, og det var heller ikke i strid med Grunnloven § 97 at nye prosessuelle regler, som her, ble anvendt på eldre forhold.

Anken over tingrettens dom ble deretter forkastet så langt det var gitt samtykke til direkte anke til Høyesterett.

Kommisjonens virksomhet for øvrig m.v.

Kontakt med myndigheter

Kommisjonens leder har deltatt i halvårlege dialogmøter med den administrative ledelsen i Justisdepartementets sivilavdeling om administrative sider ved kommisjonens virksomhet. Leder har også deltatt på justisministerens årlige etatslederkonferanse.

Avgivelse av høringsuttalelser

Kommisjonen har i 2012 avgitt høringsuttalelser til forskrift til politiregisterloven av 28. mai 2010 nr. 16 og endringer i forvaltningsloven (om digital kommunikasjon).

Internasjonalt arbeid

Kontakten med gjenopptakelseskommisjonene i England og Skottland har vært opprettholdt. I september 2012 hadde kommisjonens sekretariat besøk av Chief Executive og Director of Corporate Services fra den skotske gjenopptakelseskommisjonen (SCCRC) med tanke på å etablere en gjensidig «peer review» ordning sammen med den norske og engelske gjenopptakelseskommisjonen. Ordningen vil innebære en form for gjensidig evalueringsordning der erfaringer deles ved at kommisjonsmedlemmer og/eller utredere i sekretariatene følger medarbeidere på samme nivå i søsterorganisasjonene.

Kommisjonen var i september 2012 også på studietur til København med besøk i Østre landsret og Den særlige klageret. Sistnevnte instans er det organ som behandler begjæringer om gjenåpning i Danmark. Studieturen tok særlig sikte på å få nærmere orientering om behandlingen av begjæringer om gjenåpning og utilregnelige lovbrytere.

Informasjonsvirksomhet

Kommisjonen har i løpet av 2012 nedfelt sin medie- og informasjonsstrategi skriftlig.

For å fremme kunnskap om kommisjonens virksomhet, og gi berørte reell tilgang til rettsmiddelet gjenåpning, har Gjenopptakelseskommisjonen som mål å gi

- korrekt informasjon om Gjenopptakelseskommisjonens virksomhet, og
- klar og utfyllende informasjon og veiledning om regelverket rundt gjenåpning og saksbehandlingen i kommisjonen.

Kommisjonen ønsker at generell informasjon skal være lett tilgjengelig for interesserte. Elektronisk kommunikasjon er en effektiv kanal for slik informasjon.

På kommisjonens hjemmeside www.gjenopptakelse.no finnes informasjon om Gjenopptakelseskommisjonen og regelverket, pressemeldinger, nedlastbart skjema for

begjæring om gjenåpning, kommisjonens årsberetninger, anonymiserte kortversjoner av avgjørelser om gjenåpning med mer. Foruten bokmål, nynorsk og samisk er informasjon tilgjengelig på tolv språk.

På hjemmesiden er det også lagt inn en «presseknapp» der alle kommisjonens avgjørelser i fulltekst er tilgjengelig for mediene i tre måneder.

Fra og med 2010 blir alle realitetsavgjørelser fra kommisjonen publisert i Lovdata. Dette gjelder både avgjørelser som er truffet av kommisjonen og avgjørelser som er truffet av kommisjonens leder eller nestleder etter straffeprosessloven § 397 tredje ledd, tredje punktum. Over tid skal også alle eldre avgjørelser (2004–2009) legges inn i databasen.

Kommisjonen stiller seg også åpen og tilgjengelig for spørsmål og henvendelser. Så vidt mulig imøtekommes forespørsler om foredrag o.l. om kommisjonens virksomhet.

Søksmål mot kommisjonen

I dette kapitlet gis det en omtale av søksmål mot kommisjonen som har vært til behandling i domstolene i løpet av 2012, og hvor temaet som er gjenstand for domstolsprøving har prinsipiell interesse for kommisjonens avgjørelser eller saksbehandling.

Sak 2010 0077. Baneheiasaken

Det vises til særskilt omtale av denne saken ovenfor. Etter Høyesteretts avklaring av det prinsipielle spørsmålet om rekkevidden av domstolenes kompetanse ved prøving av Gjenopptakelseskommisjonens avgjørelser, ble domfeltes anke til lagmannsretten trukket og saken hevet.

Tre søksmål mot kommisjonen ble stanset i påvente av Høyesteretts avklaring av det prinsipielle spørsmålet. To av disse ble senere trukket.

Sak 2010 0093. Ankesilings sak – Spørsmål om det var konvensjonsstridig når Høyesterett i Rt. 2010 s. 1170 oppstilte som vilkår for gjenåpning av en ubegrunnet ankenektelse at domfelte hadde påkjært eller påanket nektelsesbeslutningen.

En kvinne ble i 2007 dømt til fengsel for bedrageri og heleri m.m. Anken over tingrettens dom ble delvis nektet fremmet uten begrunnelse. Denne beslutningen ble ikke påkjært til Høyesterett. Under henvisning til avgjørelser fra Høyesterett om at ankenektelser skal begrunnes, jf. avgjørelser inntatt i Rt. 2008 s. 1764 og Rt. 2010 s. 1170, anførte domfelte at den ubegrunnede ankenektelsen var folkerettsstridig og ga grunnlag for gjenåpning. Hun anførte at det ikke kunne være et vilkår for gjenåpning at lagmannsrettens beslutning var blitt påkjært til Høyesterett, ettersom dette ikke kunne anses som et «effective remedy». Kommisjonen la Høyesteretts kriterier i Rt. 2010. s. 1170 til grunn og begjæringen ble forkastet.

Ved stevning til Oslo tingrett 1. november 2011 ble Staten v/ Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker saksøkt med påstand om at vedtaket var ugyldig. Domfelte anførte at vilkåret for gjenåpning om at domfelte hadde «*uttømt alle nasjonale rettsmidler*» som kunne utledes av Høyesteretts avgjørelse, var konvensjonsstridig, og at vedtaket om ikke å gjenåpne saken fordi domfelte ikke hadde benyttet ankeadgangen til Høyesterett dermed var ugyldig.

Ved Oslo tingretts dom 16. januar 2012 ble Staten v/ Kommissjonen for gjenopptakelse av straffesaker frifunnet. Retten kunne ikke se at domfeltes ankeadgang forut for 2008 ikke var «effektiv» i konvensjonens forstand. Domfelte hadde dermed ikke uttømt ankeadgangen idet hun unnlot å anke lagmannsrettens ubegrunnede ankenektelse.

Tingrettens dom ble av saksøker forsøkt brakt direkte inn for Høyesterett, men slik tilatelse ble ikke gitt. Saken gikk dermed til Borgarting lagmannsrett, som 21. mai 2012 nektet anken fremmet idet retten enstemmig fant det klart at anken ikke ville føre frem.

Saksøker anket lagmannsrettens beslutning inn for Høyesterett, og Høyesteretts ankeutvalg besluttet ved kjennelse 18. juli 2012 å forkaste anken, idet ankeutvalget enstemmig fant det klart at anken ikke kunne føre frem.

Sak 2011 0006. Ankesilingssak

Denne saken reiste samme problemstilling som ovenfor og fikk i store trekk samme forløp.

Ved Oslo tingretts dom 15. juli 2011 ble Staten v/ Kommissjonen for gjenopptakelse av straffesaker frifunnet. Retten la i hovedsak til grunn at domfelte ikke hadde benyttet adgangen til å anke lagmannsrettens ubegrunnede beslutning til Høyesterett, og at han dermed ikke hadde uttømt de nasjonale rettsmidler. Retten foretok en gjennomgang av Høyesteretts dom, og kunne ikke se at domfeltes anførsler var egnet til føre til et annet resultat i denne saken.

Tingrettens dom ble av saksøker forsøkt brakt direkte inn for Høyesterett, men slik tilatelse ble ikke gitt. Saken gikk dermed til Borgarting lagmannsrett, som 25. april 2012 nektet anken fremmet idet retten enstemmig fant det klart at anken ikke ville føre frem.

Øvrige søksmål

Tre søksmål mot kommissjonen sto for domstolene per 31. desember 2012.

Aktuelle avgjørelser

I dette kapitlet gjengis kortversjoner av alle saker hvor kommissjonen har tatt begjæringen om gjenåpning til følge. Det gjengis også én sak som ikke ble tatt til følge, men hvor det var dissens i kommissjonen.

Kortversjoner av alle gjenåpnede saker ligger også på kommissjonens hjemmeside, www.gjenopptakelse.no.

07.03.2012 (2011 0104) Grovt skadeverk, innbrudd og tyveri m.m.

– § 391 nr. 3 (ny omstendighet). Domfelte avdød – § 394 annet ledd. Dissens.

En kvinne ble i 2007 dømt i tingretten til fengsel i 6 måneder hvorav 120 dager ble gjort betinget. Tingretten vurderte den tiltalte som tilregnelig i samsvar med konklusjonen i den rettspsykiatriske undersøkelsen som var gjort. Dommen ble anket, og i støtteskrivet ble det bl.a. stilt spørsmål ved domfeltes tilregnelighet, men anke til lagmannsretten ble nektet fremmet. Domfelte avgikk ved døden og hennes forsvarer fremsatte deretter en begjæring om gjenåpning. Det forelå ingen skriftlig begjæring fra domfelte eller fra noen i personkretsen nevnt i straffeprosessloven § 389 annet ledd, jf. § 308, men ifølge forsvareren hadde domfelte gitt uttrykk for at hun ønsket gjenåpning. Det anførte grunnlaget for gjenåpning refererte seg til spørsmålet om tilregnelighet, og det ble blant annet vist til nye opplysninger om hennes psykiske helse. Kommissjonens flertall fant at den tvilen som var reist vedrørende domfeltes tilregnelighet ikke var

tilstrekkelig til at det forelå «særlige grunner» for gjenåpning uten domfeltes begjæring, jf. § 394 annet ledd, og saken ble derfor ikke gjenåpnet. Et mindretall på to medlemmer mente at sakens alvorlighetsgrad tilsa at det forelå «særlige grunner» og at det ville virke støtende om saken ikke ble gjenåpnet.

Saken ble ikke gjenåpnet. Dissens (3–2).

07.03.2012 (2012 0020) Narkotika – § 391 nr. 3 (ny sakkyndig erklæring).

Utilregnelighet.

En mann ble i 2009 dømt i tingretten til betinget fengsel i 45 dager for flere brudd på narkotikalovgivningen. I rettspsykiatrisk erklæring 27. desember 2011 konkluderte de rettspsykiatriske sakkyndige med at domfelte antas å ha vært psykotisk da de straffbare forholdene ble begått. Påtalemyndigheten begjærte gjenåpning til gunst for domfelte. Kommisjonen fant at den rettspsykiatriske erklæringen var en ny omstendighet som syntes egnet til å føre til frifinnelse, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3, idet domfelte ikke var strafferettslig tilregnelig på handlingstiden, jf. straffeloven § 44. Den delen av dommen som gjaldt inndragning av brukerutstyr for narkotika ble ikke gjenåpnet, idet inndragning kan skje selv om lovovertræderen ikke kan straffes fordi han var utilregnelig, jf. straffeloven § 35 første ledd tredje punktum, jf. § 34 første ledd tredje punktum.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

09.05.2012 (2012 0031) Vegtrafikkloven – § 391 nr. 3 (ny omstendighet).

En mann ble i 2011 dømt i tingretten for flere overtredelser av vegtrafikkloven samt en legemsbeskadigelse. Han ble blant annet dømt for ikke å ha forvisset seg om at vedkommende person som han lot kjøre bilen, fylte vilkårene for å føre motorvogn, idet vedkommende var påvirket av alkohol. Straffen ble satt til fengsel i 7 måneder, hvorav 30 dager ble gjort betinget. Han ble videre idømt tap av føreretten for en periode av 18 måneder. Det ble anført i begjæringen at vedkommende som hadde ført bilen var blitt frifunnet for å ha kjørt i påvirket tilstand i en senere dom fra lagmannsretten. Vedkommende ble her dømt for etterfølgende alkoholnyttelse, og dette måtte føre til gjenåpning av domfeltes sak. Påtalemyndigheten sluttet seg til begjæringen. Kommisjonen fant at den etterfølgende dommen måtte anses som en ny omstendighet som syntes egnet til frifinnelse for den aktuelle delen av tingrettens dom jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

13.06.2012 (2010 0156) Seksuell omgang med barn – § 391 nr. 3 (nye bevis).

Dissens.

En mann ble i 1994 dømt i lagmannsretten i første instans til fengsel i 1 år og 9 måneder for seksuell omgang med sine to mindreårige døtre. Opprinnelig var det seks siktede i saken, men det ble kun tatt ut tiltale mot domfelte. I ettertid har døtrene, og en yngre bror, ved flere anledninger kommet med uttalelser om at beskyldningene mot faren ikke var riktige, og dette har de bekreftet i avhør med kommisjonens utreder. Kommisjonens flertall fant at de nye forklaringene fra de fornærmede måtte anses som nye bevis som syntes egnet til å føre til frifinnelse jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3. Dette ble sett i sammenheng med svakheter som heftet ved etterforskningsmaterialet. Kommisjonens mindretall fant ikke at de nye forklaringene kunne tillegges slik troverdighet at de ga grunnlag for gjenåpning.

Begjæringen ble tatt til følge. Dissens (3–2).

13.06.2012 (2011 0165) Regnskapslov, likningslov – § 391 nr. 3 (nytt bevis).

Straffutmåling. Dissens.

En mann ble i 2009 dømt i tingretten (tilståelsesdom) til betinget fengsel i 54 dager samt bot på kr 11 000 for brudd på regnskapslov og ligningslov. Domfelte fremla nytt materiale som skulle underbygge at det beløpet som retten hadde lagt til grunn som uteholdt omsetning og ikke innrapportert lønn ikke var riktig. Påtalemyndigheten hadde ikke bestridt faktum i saken, men gikk imot gjenåpning. Kommisjonens flertall mente det var en rimelig mulighet for at domfelte kun ville ha fått en bot, dersom det nå fremlagte materialet hadde vært lagt til grunn da saken ble pådømt. En bot alene ville være en vesentlig mildere rettsfølge enn betinget fengsel i kombinasjon med bot. Kommisjonens flertall fant at vilkårene for gjenåpning etter straffeprosessloven § 391 nr. 3 var til stede for så vidt gjaldt straffutmålingen. Mindretallet mente at vilkårene for gjenåpning ikke var til stede, idet det var tvilsomt om domfelte hadde fått mildere straff selv om retten hadde lagt det lavere beløp til grunn.

Begjæringen ble tatt til følge for så vidt gjaldt straffutmålingen. Dissens (4–1).

13.06.2012 (2012 0021) Forskrift om fredning gitt i medhold av naturvernloven – § 392 annet ledd (særlige forhold).

En mann ble i 2011 dømt i tingretten til å betale en bot på kr 15 000 og saksomkostninger for brudd på forskrift om fredning gitt i medhold av naturvernloven (inngrep i naturreservat). Han begjærte gjenåpning under henvisning til at forholdene han var domfelt for hadde funnet sted på egen grunn (festet hytteeiendom), og ikke i vernesonen. Utrederne fra kommisjonen var på befaring på eiendommen sammen med partene. Til stede var også representanter for Statens naturoppsyn og fylkesmannen. Under befaringen ble grensen for naturreservatet og hyttetomten påvist, og det viste seg at vernesonen på enkelte punkter strakk seg inn på domfeltes grunn. Det var her inngrepene i naturreservatet hadde skjedd. Kommisjonen fant at det forelå særlige forhold som gjorde det tvilsomt om dommen var riktig, jf. straffeprosessloven § 392 annet ledd. Kommisjonen la vekt på at domfelte hadde bygget på vernegrensen slik det fremgikk av kartutsnitt fra kommunen, som feilaktig viste at eiendomsgrensen og vernegrensen var sammenfallende. Det ble også vektlagt at dommen var basert på et uriktig faktum m.h.t. at tomten ikke var en del av naturreservatet.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

13.06.2012 (2012 0034). Bedrageri – § 392 første ledd (endret lovtolkning).

Ankenektelse.

En kvinne ble i 2006 dømt for bedrageri i tingretten og straffen ble satt til samfunnsstraff i 60 timer. Hun ble også dømt til å betale kr 62 666 i erstatning til sosialkontoret som var fornærmet i saken. Gjenopptakelseskommisjonen fant at vilkårene for gjenåpning var til stede. Kommisjonen viste til at kvinnen hadde fått en ubegrunnet ankenektelse i lagmannsretten, at denne beslutningen var påkjært til Høyesterett og at hun ved kjæremålet i realiteten hadde angrepet rettens vurdering av skyldspørsmålet. Det hadde ikke gått mer enn fem år siden rettskraftig avgjørelse falt. Kommisjonen tok ikke stilling til øvrige anførsler i saken.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge

22.08.2012 (2012 0049) Narkotika – § 391 nr. 3 (ny høyesterettsdom, ny omstendighet).

En mann ble i 2009 dømt i tingretten til fengsel i 4 år og 6 måneder for ulike overtredelser av narkotika- og legemiddellovgivningen, bl.a. ulovlig erverv av ca. 16 000 tabletter inneholdende det narkotiske virkestoffet fenazepam og videresalg av ca. 15 800 av de samme tablettene. Ny høyesterettsdom fastslo at fenazepam, som ikke sto på narkotikalistens og heller ikke var omfattet av derivatalternativet i narkotikaforskriften,

ikke var narkotika etter straffeloven § 162. Etter kommisjonens syn var høyesterettsdommen en ny omstendighet som syntes egnet til å føre til frifinnelse for en av postene i siktelsen, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen til følge.

19.09.2012 (2012 0068 m.fl.) Tyveri, heleri, narkotika m.m. – § 391 nr. 3 (ny sakkyndig erklæring). Utilregnelighet.

En mann ble straffedømt tre ganger i løpet av perioden 2008-2010 for tyveri, heleri, bruk og oppbevaring av narkotika, kjøring av bil i påvirket tilstand m.m. I anledning ny straffesak i 2011 ble det besluttet judisiell observasjon av ham, noe som ikke tidligere var blitt gjort. De rettsoppnevnte sakkyndige konkluderte blant annet med at domfelte i de siste 3–4 årene hadde vært preget både i tanke og handling av en underliggende schizofrenilidelse, og at han i denne perioden ble antatt å ha vært strafferettslig utilregnelig. Påtalemyndigheten, ved Riksadvokaten, begjærte på bakgrunn av erklæringen gjenåpning av samtlige av de ovennevnte dommene. Kommisjonen fant at den rettspsykiatriske erklæringen var en ny omstendighet som syntes egnet til å føre til frifinnelse, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning av de tre dommene til følge.

17.10.2012 (2011 0018) Voldtekt – § 391 nr. 3 (ny sakkyndig erklæring). DNA-analyse.

En mann ble i 2009 dømt i tingretten til fengsel i 4 år og erstatning for voldtekt, trusler, legemsfornærmelse m.m. Anke over voldtektsdommen ble henvist til ankeforhandling, og ved dom fra lagmannsretten i 2010 ble han dømt på ny og fengselsstraffen opprettholdt. Anke til Høyesterett over straffutmålingen ble ikke tillatt fremmet.

Domfelte begjærte gjenåpning. Han fastholdt at samleiet hadde vært frivillig, og at han hadde trukket seg tilbake før han fikk sædutløsning. Som støtte for sin forklaring viste han til resultatet fra DNA-undersøkelsen, som først ble kjent etter at dommen var rettskraftig. Her fremgår det at det i prøver fra fornærmedes ytre genitalia ble påvist et blandingsresultat med DNA av samme type som fornærmede, iblandet en mindre mengde DNA av mannlig opprinnelse (sædfraksjon) fra en annen enn domfelte. Det ble ikke observert DNA av samme type som domfeltes. Fornærmede forklarte dette med at det mannlige DNAet måtte stamme fra et samleie hun hadde hatt med en venn ca. to uker tidligere. Etter innhentet sakkyndig uttalelse om hvor lenge det vil være mulig å påvise sædceller i vaginale prøver, fant kommisjonen det vanskelig å feste lit til fornærmedes forklaring om dette.

Kommisjonen fant at det forelå en rimelig mulighet for at domfelte ville ha blitt frifunnet, dersom den dømmende rett hadde vært kjent med analyseresultatet som viste DNA-funn fra en annen mann, og fornærmedes forklaring om hva som måtte være bakgrunnen for dette funnet. Kommisjonen fant at det forelå nye bevis som ga grunnlag for gjenåpning, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen til følge.

17.10.2012 (2011 0038 m.fl.) Tyveri, skadeverk, legemsfornærmelse, narkotika m.m. – § 391 nr. 3 (ny sakkyndig erklæring). Utilregnelighet. Dissens.

En mann var i perioden 2003–2007 domfelt fem ganger for forskjellige straffbare handlinger, blant annet tyveri, bilbrukstyveri, skadeverk, legemsfornærmelse og oppbevaring av narkotika. Han begjærte gjenåpning, og anførte at det kunne reises tvil om han hadde vært strafferettslig tilregnelig på handlingstiden for de pådømte forholdene. Kommisjonen oppnevnte to rettspsykiatriske sakkyndige som konkluderte med at

domfelte var i en tilstand som kan karakteriseres som lettere psykisk utviklingshemning etter straffeloven § 56 c. I det sakkyndige arbeidet oppnevnte kommisjonen også to psykologer for å foreta en nevropsykologisk undersøkelse av domfelte. De konkluderte med at domfelte oppnådde en total IQ på 53 ved testtilfellet, men deres skjønnsmessige vurdering var at han ville kunne oppnå en IQ på 60-tallet, men neppe over 70, dersom han hadde vært i bedre form. Kommisjonen fant at den rettspsykiatriske erklæringen var en ny omstendighet som ga grunnlag for gjenåpning, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3. Kommisjonen delte seg i et flertall og et mindretall. Et flertall på tre medlemmer la de sakkyndiges vurdering til grunn, og fant at vilkåret for gjenåpning av straffutmålingen var til stede, jf. straffeloven § 56 c. Et mindretall på to medlemmer mente at det kunne reises tvil om domfelte hadde vært strafferettslig tilregnelig på handlingstiden, jf. straffeloven § 44, og viste til testresultatet hvor domfelte oppnådde en IQ på 53.

Begjæringen ble tatt til følge for så vidt gjaldt straffutmålingen. Dissens (3–2).

18.10.2012 (2011 0117) Seksualforbrytelse – § 391 nr. 3 (ny sakkyndig erklæring). Utilregnelighet.

En mann ble i 2009 dømt i tingretten til fengsel i 3 år og oppreisning for voldtekt og seksuell omgang med barn under 16 år. Dommen ble anket og lagmannsretten avsa dom i 2009 hvor straffen ble satt til fengsel i 2 år og 8 måneder samt oppreisning til fornærmede.

Domfelte begjærte gjenåpning og anførte at han hadde vært utilregnelig på handlingstiden. Kommisjonen oppnevnte to rettspsykiatriske sakkyndige som konkluderte med at domfelte var psykotisk nå, og som antok at han også hadde vært psykotisk på handlingstiden. Den rettsmedisinske kommisjon krevde en tilleggserklæring, og kom til at premissgrunnlaget ikke underbygde de sakkyndiges konklusjon om at domfelte på handlingstiden var psykotisk i strafferettslig forstand.

De sakkyndige avga en tilleggserklæring hvor de ga uttrykk for at de ikke anså det praktisk mulig å innhente komparentinformasjon fra den domfeltes familie, idet familien fortsatt bodde i Iran. Derimot hadde de sakkyndige innhentet helseinformasjon om domfelte og gjennomgått denne med spesiell vekt på å forsøke å klarlegge tidspunktet for sykdomsdebut ut over det som var angitt i den første erklæringen. I tilleggserklæringen uttalte de sakkyndige at de, ut fra sitt beste faglige skjønn, antok at domfeltes sykdomsutvikling på handlingstiden var så vidt fremskreden og alvorlig at det juridiske begrepet «psykotisk» måtte anses å være oppfylt. Etter å ha gjennomgått premissgrunnlaget i hovederklæringen med tillegg av premissene i tilleggserklæringen, ga Den rettsmedisinske kommisjon uttrykk for at den var uenig i de sakkyndiges konklusjon om at observanden på handlingstiden i 2006 var psykotisk i strafferettslig forstand.

Kommisjonen fant at de sakkyndige erklæringene var nye omstendigheter som syntes egnet til frifinnelse etter straffeprosessloven § 391 nr. 3.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen om gjenåpning til følge.

14.11.2012 (2012 0050) Narkotika – § 391 nr. 3 (ny omstendighet). Ny Høyesterettsdom.

En mann ble i 2008 og 2009 dømt i tingretten blant annet for ulovlig å ha innført 2 x 2 liter GBL. Ny høyesterettsdom fastslo at GBL, som ikke sto på narkotikalistene og heller ikke var omfattet av derivatalternativet i narkotikaforskriften, ikke var narkotika etter straffeloven § 162. Etter kommisjonens syn var høyesterettsdommen en ny omstendighet som syntes egnet til frifinnelse for de postene som omhandlet innførsel av GBL, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3.

Kommisjonen besluttet enstemmig å ta begjæringen til følge.

13.12.2012 (2011 0101 m.fl.) Voldtekt, legemsbeskadigelse, tyveri m.m.

– § 391 nr. 3 (ny sakkyndig erklæring). Utilregnelighet. Straffutmåling.

En mann ble i perioden 2000-2009 domfelt fem ganger for ulike straffbare forhold, senest i lagmannsretten hvor han ble dømt til fengsel i 3 år og 2 måneder for voldtekt. Han begjærte gjenåpning, og anførte at han på grunn av sin psykiske tilstand kunne ha vært strafferettslig utilregnelig på handlingstidene. Han begjærte også gjenåpning av lagmannsrettens kjennelse om å avvise skyldanken etter uteblivelse. Kommisjonen oppnevnte sakkyndige, som konkluderte med at domfelte var lettere psykisk utviklingshemmet. For fire av dommene fant ikke kommisjonen at denne nye omstendigheten ga grunnlag for gjenåpning, idet det ikke forelå en rimelig mulighet for at retten ville ha idømt en vesentlig mildere straff, dersom den hadde vært kjent med domfeltes lettere utviklingshemning, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3 jf. straffeloven § 56 bokstav c. For voldtektsdommen fant kommisjonen at vilkårene for gjenåpning var til stede, idet det var en rimelig mulighet for at retten ville ha gått under minstestrafen, eller i alle fall idømt en vesentlig mildere straff, dersom den var kjent med domfeltes diagnose. Kommisjonen fant heller ikke at vilkårene for gjenåpning av avvisningskjennelsen var oppfylt etter straffeprosessloven § 401 jf. § 391 nr. 3.

Begjæringen ble tatt til følge for så vidt gjaldt straffutmålingen i lagmannsrettens dom. For øvrig ble begjæringen ikke tatt til følge.

Postadresse: Postboks 8026 Dep, 0030 Oslo
Besøksadresse: Tordenskioldsgate 6
Telefon: 22 40 44 00
Telefaks: 22 40 44 01
E-post: post@gjenopptakelse.no
Internett: www.gjenopptakelse.no